

Monopolið er synda- bukkur, syndararnir ganga fríir - sum altíð

-Mítt uppskot skal vera, at tryggingarskipanin øll sum hon er verður kollvelt og endurskoðað. Ongantið betur um nakrir ódugnakkokkar rulla í sama viðfangi (Hetta skuldi langt síðani verið gjørt) skrivarm Jóanes N. Dalsgaard í "Sjónarmið" í dag, har hann annars ger viðmerkingar til orðaskiftið, sum hevur verið um tryggingarspurningar.

SJÓNARMÍÐ

Eftir Sosialinum at døma, er avtøka og privatisering av tryggingarmonopolinum í Føroyum verðið eitt hjartamál hjá javnaðarflokkinum og Sosialinum. Á forsiðuni á blaðnum friggjadagin 31.01.92 stendur stór soljóðandi yvirskrift: »Monopolið skal burtur«. Yvirskriftin sipar sjálvandi til tryggingarmonopolið, og tað er landsstýriskonan Marita Petersen, sum er endurgivin. Á blaðsíðu 14 stendur nakað meira um málið: Landsstýriskonan fyrireikar avtøku av tryggingarmonopolinum til frama fyri eini meira liberalari skipan, við kapping innmillur forøyskt skrásett tryggingarfeløg.

Í Sosialinum 01.02.92 stendur aftur stór yvirskrift á forsiðu blaðsins, hesaferð soljóðandi: »So grov er tryggingin«. Í hesum forinum verður sipað til biltryggingina, sum í seinastuni er farin nakað væl upp. Um hækkaða tryggingargjaldið er ein neyðug justering ella ikki veit eg ikki, men viðgerðin, málið fær í blaðnum, er ikki serliga saklig heldur enn hon hevur verið tað yvirhever tryggingini viðvíkjandi. Heldur sær tað út sum at ávisir áhugabólkar til egnan fyrimuns royna at káva út yvir ta líkasælu, sum frá almennari síðu hevur valdað, hetta til tess at kunna nýta avleiðingar av vantandi stýring sum argument fyri pri-

vatisering. Og politikararnir spæla altso við!

Premiering av faleraðum politikarum

Eitt annað argument, sum Sosialurin innpakkað hevur borið fram, finst somuleiðis í blaðnum frá 31.01.92 undir yvirskriftini »Valdir fyr 15 ár«. Greinin snýr seg um nevndina í Tryggingarsambandinum, har hvør limurin er valdur fyr 15 ár í senn. Hetta skal vísa á óskilið, sum valdar tryggingini viðvíkjandi. Men hvør hevur ábyrgdina av at hetta óskilið valdar, um tað ikki er lóggevandi valdið, Føroya Løgting, hvørs manning í dag telur m.a. 10 javnaðarmenn. Orsøkin til at áðurnevndu nevndarlimir sita 15 ár í senn, er tann herðaklappspolitikkur, sum okkara politikarar eru so dúgligir at føra. Verður ein politikari ikki afturvaldur, so fær hann frá nývaldum og afturvaldum ein feitan nevndarsess at dúva uppá restina av ævini. V.o.o. fær tann vrakaði fólkavaldi fast starv sum fólksins umboð! Hetta er ein hævudsorðin til at almennar nevndir ofta meira líkjast eksklusivum klubbnum heldur enn nevndum umboðandi meiniga borgaran, og hetta er orsøkin til at nevndin í Tryggingarsambandinum als onga føling hevur við hvat

brúkararum tørvar. Men ikki er neyðugt at avtaka monopolið til tess at broyta støðuna. Málið kann lættliga loysast við at tveita nýverandi ódugnalligu nevndarlimir út í myrkrið til frama fyri fólk, sum kennir tann veruliga tørvin og vil virka samsvarandi honum. T.d. kundi nevndin í Tryggingarsambandinum verið beinleiðis vald av fólkinum, heldur enn sum nú — politiskt.

Illoyalur stjóri

Eitt annað, sum eisini kundi verið gjørt til tess betur at kunna ganga brúkaranna tervi á mæti, hevði verið at sett ein stjóra, hvørs aðalmál var at gera eina trygging fyr 15 ár við best møguligum seldum til hin einstaka tryggingartakaran. Tá stjórin á Tryggingarsambandinum, Jens Petur Arge, í sjónvarpinum sigur, at hann persónliga er fyr avmonopolisering og privatisering av tí almennu fyrirkunni, hann er settur at stýra, so átti úttalilið at ført við sær, at maðurin varð uppsagdur. Annars er alt ov stórum møguleiki fyr, at stjórin misnýtur vald sitt til at sabotera virksemi stovnsins, fyr soleiðis at rættvísgera avmonopolisering og privatisering. Tí sannleikin er, at verandi skipan — um hon var rætt umsitin og stýrd — er tann best hugsandi. Tryggingin er stovnur sum

fólkið eigur og tiskil eisini fær vinningin av. Rættvisari kann tað ikki gerast!

Frí kapping er eingin loysn!

Í Sosialinum 22.01.92 greiddi eg frá nøkrum av mínum sjónarmiðum í sambandi við áðurnevnda monopol. Eitt av argumentunum imóti avtøku er, at tað ikki kann vera rætt, at so skjótt ein stovnur visir seg ikki at virka eftir ætlan, so skal hann avtakast. Víst varð á, at frí kapping innan tryggingarvirksemi ikki tænar tí vanliga brúkararum nakað petti. Nevnt varð, at Helgi Fossádal, stjóri í Fossbankanum, í sjónvarpinum hevur sagt, at tryggingarfelagið, sum Fossbankin ætlaði at stovna, um teir sluppu, var eitt felag, sum fór at leggja seg eftir lág-risikotryggingum, t.e. tryggingar, sum litil vandi ella eingin er fyr at missa pening uppá. Men hvat so við teimum tryggingum, sum stóru vandi er fyr at missa pening uppá? Í dag kunnu eisini hesar tryggingar teknast, men tað kunnu tær altso ikki, tá vit fáa frí kapping! Og tann, sum kemur at sviða fyr hetta, er tryggingartakaran úr láginntøkubólkunum! Men hetta er altso tað javnaðarflokkurina vil!

Ignorant framferð

Seinastu tíðina hava

Jóanes N. Dalsgaard: -Skipið so fyr, at meinigi borgarin og brúkarin sleppur at stjórna stovninum, sum hann sjálvur eigur. Men latið framvegis tovnin hava monopol uppá trygging í Føroyum

ávisir persónar rópt seg hásar til tess at fáa avtikið tryggingarmonopolið. Og straks renna politikarar á leistum fyr hesum somu. Í nógv ár hevur verið knarrað um tryggingarviðurskiftini í Føroyum, men hetta hevur fyr tað mesta havt til endamáls at betra tær seldir, sum tryggingin letur. Skipanin hevur í summum forum verið órættvís, og í nógvum forum nakað ógreið. Men hetta eru viðurskifti, sum lata seg rætta um viljin er til tess. Tað hevur hann ikki verið! Men nú tá handilsmenn við dollarteknum í eygunum vilja hava frí kapping, til tess at stappa nakrar milliónir í egnan lumma, nú renna javnaðarfólk sneisaorindi fyr hesar. Íarmiligt má tað sigast at vera, um hesin parturin av politiska ælaboganum í Føroyum, sum einaferð var við til at byggja landið, ikki omaná smámánnin men fyr hann, loksins skal roynast tilkúr svikur at bjóða seg til sølu á kapitalistiska hugsjónarmarknaðinum. Frægari »menning« kundi hugsast.

Mítt uppskot skal vera at tryggingarskipanin øll sum hon er verður kollvelt og endurskoðað. Ongantið betur um nakrir ódugnakkokkar rulla í sama viðfangi. (Hetta skuldi langt síðani verið gjørt). Fáði síðani upp á fótur eitt ovidugt eftirlit við

tryggingarmonopolinum. Skipið so fyr, at meinigi borgarin og brúkarin sleppur at stjórna stovninum, sum hann sjálvur eigur. Men latið framvegis tovnin hava monopol uppá trygging í Føroyum. Hetta tænar teimum allarfstu og skaðar ongan.

02.02.92

Joanes N. Dalsgaard